

Mergeam drept înainte, ținând manuscrisul strâns, cu tot brațul. Mă temeam să nu-l pierd. Sfârșitul unei după-amiezi de vară. Mergeam pe rue de la Convention în direcția fațadei întunecate și a gardului de fier forjat de la spitalul Boucicaud.

Când m-am trezit, am înțeles că poșta de unde îmi luasem pachetul în vis era aceeași în care o însoțeam adesea pe Dannie. De-acolo își ridica corespondența. Am întrebat-o de ce i se trimitea post-restant, în rue de la Convention. Mi-a explicat că locuise o perioadă în acel cartier și că, de atunci, era „fără domiciliu fix“.

Nu primea multă corespondență. De fiecare dată, o singură scrisoare. Ne opream într-o cafenea, mai jos, la colțul format de rue de la Convention și avenue Félix-Faure, chiar în fața stației de metrou. Dannie deschidea scrisoarea și o citea în gând în fața mea. Apoi, o băga în buzunarul de la mantou. Prima dată când am stat în cafeneaua aceea, mi-a spus: „Îmi scrie o rudă din provincie“.

Părea să regreta că nu mai locuiește în acel cartier. Din câte mi s-a părut că înțeleg – dar uneori se contrazicea și nu părea să stăpânească ceea ce numim, în mod curent, cronologie –, era primul loc unde locuise după ce a ajuns la Paris. Nu multă vreme. Câteva luni.

Imediat am simțit la ea o oarecare rețineră în a-mi spune exact din ce provincie sau din ce țară venea. Într-o zi, mi-a zis: „Când am debarcat în Paris la gare de Lyon...“, iar fraza pesemne că m-a frapat, din moment ce am notat-o în carnetul negru. Rar se întâmpla să-mi dea o informație atât de precisă în ceea ce-o privea. Era într-o seară pe când am mers să își ridice corespondența din rue de la Convention, mult mai târziu decât de obicei. Ajunși în fața poștei, era deja noapte și se făcuse aproape ora închiderii. Apoi ne-am dus în cafenea. Chelnerul, care o cunoștea desigur de când locuia în cartier, a servit-o, fără ca ea să-i ceară, cu un pahar de Cointreau. Ea a citit scrisoarea și a băgat-o în buzunar.

„Când am debarcat în Paris la gare de Lyon...“ Și mi-a povestit că în ziua aceea a luat metrourul. După ce a schimbat de mai multe ori, a coborât aici, la stația Boucicaut. Și-mi arăta, prin geam, spre gura de metrou. De altfel, a greșit atunci când a schimbat și a nimerit la Michel-Ange-Auteuil. Am lăsat-o să vorbească, știindu-i felul în care ocolea o întrebare prea precisă: schimba subiectul conversației, de parcă s-ar fi gândit la altceva și n-ar fi auzit ce a fost întrebată. Totuși, i-am zis:

— N-a venit nimeni să te ia de la gară în ziua aceea?

— Nu. Nimeni.

Cineva i-a pus la dispoziție un mic apartament, nu departe de aici, pe avenue Félix-Faure. A rămas în el câteva luni. Era înaintea de Cité universitaire. Lăsasem capul în jos. Un singur cuvânt, o privire prea insistentă riscau s-o facă să amuțească.

— Am să-ți arăt imediat clădirea unde locuiam.

M-a mirat propunerea asta, mai ales glasul ei trist, ca și cum își purta pică pentru că plecase din acel loc. Dintr-odată, era pierdută în gânduri. Da, în acel moment, îmi făcea impresia cuiva care s-ar fi bucurat să se întoarcă din drum, după ce și-a dat seama că a luat-o pe o cale greșită. A pus scrisoarea în buzunar. În fond, singura legătură pe care o păstrase cu acel cartier era biroul de post-restant.

Ne-am plimbat în seara aceea pe rue de la Convention, în direcția Senei. Mai apoi, de două-trei ori am urmat același traseu când avea întâlniri pe malul drept, în avenue Victor-Hugo, ca în după-amiaza când am însoțit-o la poștă prima oară ca să-și ia scrisoarea, ca de obicei. În trecere, mi-a arătat biserica Saint-Christophe-de-Javel unde mergea regulat să aprindă câte o lumânare, mi-a zis, nu pentru că ar fi crezut cu adevărat în Dumnezeu, ci mai degrabă din superstiție. Se întâmpla imediat după sosirea ei la Paris. Din acest motiv, mereu am îndrăgit într-un

fel aparte biserica aceea de cărămidă, chiar și astăzi simt nevoia să merg acolo, să aprind și eu o lumânare. Dar la ce bun?

În seara aceea, pe malul Senei, n-am luat metrourul la stația Javel, așa cum făceam ca să ajungem pe malul drept. Ne-am întors și am urcat din nou pe rue de la Convention. Ținea mult să-mi arate imobilul în care locuise. În dreptul cafenelei, am luat-o spre boulevard, urmând trotuarul din dreapta. Când am ajuns aproape de clădire, mi-a zis:

— Am să-ți arăt apartamentul... Am păstrat cheia.

Fără îndoială că plănuise vizita, din moment ce avea cheia la ea. Mi-a mai spus, după ce a aruncat o privire spre fereastra întunecată a gheretei pentru portăreasă:

— Lipsește întotdeauna la ora asta, dar să nu faci zgomot pe casa scării.

N-a aprins becul. Se vedea cât de cât, datorită luminii difuze a unei veioze de la parter. Dannie se ținea de brațul meu, urcam scările strâns lișiți unul de altul și mă gândeam la un cuvânt care mai-mai că mă făcea să râd: „tiptil“. A descuiat ușa pe întuneric, apoi a închis-o încet în urma noastră. A căutat pe dibuite întrerupătorul și o lumină galbenă s-a răspândit dinspre plafoniera din vestibul. M-a prevenit că trebuie să vorbim în șoaptă și să nu aprindem alte

lumini. Imediat, la dreapta, ușa întredeschisă a unei camere, despre care mi-a spus că fusese a ei. M-a dus pe culoarul din fața noastră, luminat de becul din vestibul. La stânga, o încăpere mobilată cu o masă și un bufet. Sufrageria? La dreapta, „salonul“, dacă era să judec după canapea și după o mică vitrină cu figurine de fildeș. Pentru că perdelele erau trase, a aprins o lampă de pe un gheridon. Răspândeia aceeași lumină galbenă, voalată, ca cea împrăștiată de plafonieră. În fund, o cameră cu un pat mare, cu bare de aramă și tapet cu motive azurii. Câteva cărți erau puse unele peste altele pe una dintre noptiere. Dintr-odată m-am temut să nu aud cumva zgomotul ușii de la intrare, să nu ne surprindă persoana care locuia acolo. Dannie deschidea sertarele noptierelor unele după altele și scotocea prin ele. Pe măsură ce-și făcea treaba, mai scotea câte o hârtie pe care și-o băga în buzunarul mantoului. Iar eu rămăsesem în picioare, înțepenit, privind-o și așteptându-mă să aud ușa. Luase la rând ușițele dulapului cu oglindă din fața patului, dar rafturile erau goale. Apoi le-a închis.

— Nu crezi că poate să vină cineva? i-am spus șoptit.

A ridicat din umeri. Se uita la titlurile cărților de pe noptieră. A luat una, cu copertă roșie, și a băgat-o tot în buzunarul de la mantou. Pesemne că știa cine

locuia aici, din moment ce cheia apartamentului era aceeași. A stins lampa de pe noptieră și am ieșit amândoi din cameră. În fund, lumina galbenă a plafonierei și lampa din salon ce rămăsese aprinsă scoteau în evidență și mai mult înfățișarea bătrânicioasă a micului apartament, cu bufetul de lemn întunecat, cu figurinele de fildeș din vitrină și cu covoarele uzate.

— Îi cunoști pe cei care locuiesc aici? am întrebat-o.

Nu mi-a răspuns. Nu puteau fi părinții ei, din moment ce ajunsese la Paris din provincie sau din străinătate, la gare de Lyon. O persoană care locuia singură și i-o fi închiriat o cameră din apartament?

Mă conducea spre o cameră aflată pe stânga, lângă vestibul. N-a aprins lumina. Doar a lăsat ușa larg deschisă. Se vedea destul de bine datorită plafonierei din vestibul. Un pat, mult mai îngust decât cel din camera din fund, cu somiera goală. Perdelele erau trase, aceleași perdele negre ca în hotelul unde eșuaseram pe lângă Val-de-Grâce. Lipită de peretele din stânga, în partea opusă patului, o tăblie pe o capră, pe care se găseau un pick-up într-o husă de piele și două-trei discuri de treizeci și trei de turații. A șters cu mâneca praful de pe învelitoarele acestora.

— Așteaptă-mă o clipă, mi-a spus.